

İKV BİLGİ NOTU

KOMİSYONDAN KRİTİK HAMMADDELER YASASI ÖNERİSİ

Ahmet Emre USTA, İKV Uzman Yardımcısı

Avrupa Komisyonu, 16 Mart 2023 tarihinde, AB'nin kritik hammaddelere erişimini güvence altına almayı ve "yarı tekelci" üçüncü ülke tedarikçilerine bağımlılığı azaltmayı amaçlayan Kritik Hammaddeler Yasası'nı önerdi.¹

COVID-19 salgınının ve Rusya-Ukrayna savaşının ağır sonuçlarıyla yüzleşmek durumunda kalan AB, gelecekteki olası tedarik zinciri krizlerine karşı hazırlıklı olmak için stratejik hammadde tedarikini çeşitlendirmeyi amaçlıyor. Ayrıca yakın gelecekte AB'nin ikiz dönüşüm hedefleri doğrultusunda stratejik hammaddelere olan talebinin artması bekleniyor. Bu doğrultuda yasa kapsamında yüksek tedarik riski taşıyan ve stratejik olarak kabul edilen kritik hammaddelerin bir listesi oluşturuldu.²

Yasa, 2030 yılına kadar AB'nin stratejik hammadde tüketiminin %10'unun Birlik içerisinde madencilik ile çıkartılmasını ve listeye giren hammaddelerin yıllık tüketiminin %15'inin geri dönüşüm yolu ile elde edilmesini amaçlıyor. İşleme aşamasındaki hammaddelerde yıllık tüketimin %65'inden fazlasının tek bir üçüncü ülke menşeli olmaması, yani tedarikçilerin çeşitlendirilmesi düzenlemenin hedeflerinden bir diğeri. Ayrıca AB'nin stratejik hammadde tedarik zincirinde işleme kapasitesini artırması ve yıllık stratejik hammadde tüketiminin en az %40'ını AB malı hammaddelerden elde etmesi planlanıyor.³

Yasa, AB'nin stratejik hammadde tedarik zincirinin güvenliğine katkıda bulunma potansiyeli olan projelerin stratejik projeler olarak tanımlanmasına olanak sağlayacak ve bu projeler için birtakım kriterler ortaya koyacak. Ayrıca Üye Devletlerde stratejik projelerin izin süreçlerinin kolaylaştırılmasını, Komisyon ve Üye Devletler tarafından koordineli mali destekleri kapsayacak.

Yasa kapsamında, tedarik zincirlerinin dayanıklılığının artırılması ve olası krizlerin öngörülmesi için kritik hammadde tedarik zincirleri düzenli aralıklarla izlenecek ve analizler yapılacak. Ayrıca Üye Devletler arasında stratejik hammadde stoklarının

¹ Avrupa Komisyonu, "Critical Raw Materials: Ensuring Secure and Sustainable Supply Chains for EU's Green and Digital Future", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_1661, Erişim Tarihi: 28.03.2023.

² Listeye dâhil edilen hammaddeler: Alüminyum/Boksit, Koklaşabilir Taş Kömürü, Lityum, Fosfor, Antimuan, Feldispat, Hafif Nadir Toprak Elementleri, Skandiyum, Arsenik, Kalsiyum Florit, Magnezyum, Silikon Metal, Barit, Galyum, Manganez, Stronsiyum, Berilyum, Germanyum, Grafit, Tantal, Bizmut, Hafnium, Niyobyum, Titanyum, Bor/Borat, Helyum, Platin Grubu Metaller, Tungsten, Kobalt, Ağır Nadir Toprak Elementleri, Fosfat Kayası, Vanadyum, Bakır, Nikel.

³ Avrupa Komisyonu, "European Critical Raw Materials Act", https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/fs_23_1663, Erişim Tarihi: 29.03.2023.

koordine edilmesi sağlanacak.

Üye Devletlerde listeye dâhil edilen hammaddeleri kullanarak stratejik teknolojik ürünler üreten büyük şirketlerin tedarik zincirlerini iki yılda bir denetlemesi zorunlu hâle getirilecek. Şirketler, kullandıkları stratejik hammaddelerin çıkarıldığı, işlendiği veya geri dönüştürüldüğü yerlerin haritalanmasını yapmakla yükümlü kılınacak.

Ayrıca küresel tedarik zincirlerini güçlendirmeye istekli benzer düşüncelere sahip güvenilir ortaklarla beraber bir Kritik Hammaddeler Kulübü'nün kurulması da yasanın öngördüğü hedefler arasında yer alıyor.⁴

---

⁴ "The EU Critical Raw Materials Act", *Lexology*, <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=6fa0a046-2e02-4e80-b99a-29e367b9c338>, Erişim Tarihi: 29.03.2023.